

Johanneksen evankeliumin selitys 32
Joh. 10:1-15

Hyvä paimen

Viimeksi jäimme Johanneksen evankeliumin selityksessä kohtaan, jossa Jeesus kohtasi syntymästään saakka sokean miehen, jolle hän oli antanut näön. Jeesus ilmaisi hänelle olevansa Messias, profeetta Danielin ennustama ”Ihmisen Poika”. Sen jälkeen hän sanoi:

"Minä olen tullut tähän maailmaan pannakseni toimeen tuomion: sokeat saavat näkönsä ja näkevästä tulee sokeita." Muutamat fariseukset, jotka olivat siinä lähellä, kysyivät tämän kuullessaan: "Et kai tarkoita, että mekin olemme sokeita?" Jeesus vastasi: "Jos olisitte sokeita, teitä ei syytettäisi synnistä, mutta te väitätte näkeväne, ja sen tähden synti pysyy teissä." (Joh. 9:39-41)

Tämän jälkeen, luvussa 10, seuraa monille tuttu kohta, jossa Jeesus sanoo olevansa ”hyvä paimen”. Se alkaa näin:

"Totisesti, totisesti: se, joka ei mene lammastarhaan portista vaan kiipeää sinne muualta, on varas ja rosvo. Se, joka menee portista, on lampaiden paimen. Hänelle vartija avaa portin, ja lampaat kuuntelevat hänen ääntään. Hän kutsuu lampaitaan nimeltä ja vie ne laitumelle. Laskettuun ulos kaikki lampaansa hän kulkee niiden edellä, ja lampaat seuraavat häntä, koska ne tuntevat hänen äänensä. Vierasta ne eivät lähde seuraamaan vaan karkaavat hänen luotaan, sillä ne eivät tunne vieraan ääntä." (Joh. 10:1-5)

Varkaita ja rosvoja

Useimmiten, kun tästä hyvä paimen –vertauksesta puhutaan, jää huomioimatta se, millaisessa yhteydessä se on Johanneksen evankeliumissa. Se yhteyshän on juuri edellä käsittelemämme kertomus syntymästään sokeasta miehestä, jolle Jeesus antoi näön. Ja tietenkin myös sen loppu, jossa kerrottiin fariseuksista. He olivat käyneet syyttämään tuota parannettua miesparkaa, lopulta pelkällä sättimisellä: ”Sinä olet syntymästäsi syntinen, syntiä täynnä koko mies - ja sinä rupeat opettamaan meitä!” He ajoivat miehen ulos.” (Joh. 9:33)

Jeesuksen hyvä paimen –puhe tulee tämän kohdan jälkeen (tosin välissä on lyhyt jakso, jossa Jeesus sanoo, että fariseukset ovat sokeita). Se osoittaa, keitä hän tarkoittaa varkailla ja rosvoilla, jotka eivät ole menneet lammastarhaan sen portista, vaan ovat kiivenneet sinne muualta. Hän tarkoitti ainakin noita fariseuksia. He eivät olleet oikeita paimenia. He olivat ajaneet pois Jeesuksen parantaman miesparan. Ei ihme, että tuo mies ei ollut kuunnellut heidän puhettaan. Hän oli

sydämessään tuntenut, että eivät nuo ole oikeita paimenia, joiden huostaan sielunsa hyvinvoinnin voisi antaa.

Vertauksen taustoja

Jeesuksen hyvä paimen –puheen ymmärtämiseksi tarvitaan jotain tietoa palestiinalaisesta lampaanhoidosta tuona aikana. Vertauksessaan Jeesus tarkoittaa varmaankin lammaspaimenen talon edessä olevaa kivimuurin ympäröimää pihaa. Muurin päällä saattoi olla vielä kasattuna piikkipensaita. Niinpä lampaat olivat sen sisällä suojassa pedoilta ja varkailta. Kivimuurissa oli portti, josta paimen pääsi sisään pihaansa ja kotiinsa. On selvää, että se, joka ei käyttänyt porttia, ei ollut lampaiden paimen. Aidan yli kiipelijät eivät olleet oikealla asialla.

”Hän kutsuu lampaita nimeltä ja vie ne laitumelle.” Palestiinalaiset paimenet olivat antaneet lampaille nimen: Ehkä tällaisia: ”Musta”, ”Pitkäkorva”, ”Täplä”, ”Valkonaama”. Lampaat tunsivat nimensä, ja ennen kaikkea ne tunsivat oman paimenensa äänen. Siksi ne seurasivat häntä, mutta eivät vieraita paimenia. Siitä oli varmasti hyötyä silloin, kun eri paimenten laumat liikkuvat samoilla seuduilla ja sivuuttivat toisensa siirtyessään laitumelta toiselle.

Jeesus itse on tietenkin se lammasten paimen, jonka äänen ne tuntevat ja jota ne seuraavat. Mutta entä kuka tässä vertauskuvalisessa puheessa on *portin vartija*, joka avaa paimenelle ovia? Ehkä sitä on turha kysyä. Ei joka vertauksessa jokaisen kohdan tarvitse vastata jotain asiaa todellisuudessa. Jo Aristoteles sanoi jotain sellaista, että ”vertaus ei kulje neljällä jalalla”. Tai sitten portin vartija on Jumala. Hän on valtuuttanut Jeesuksen olemaan ihmisten oikea paimen.

Portti yltäkyläiseen elämään

Jeesus esitti heille tämän vertauksen, mutta he eivät ymmärtäneet, mitä hän puheellaan tarkoitti. (Joh. 10:7)

Tämä kuulijoiden ymmärtämättömyys on Johanneksen evankeliumissa kerrottu jo aiemmin tosi monta kertaa. Se antaa kirjoittajalle mahdollisuuden kertoa lisää siitä, mitä Jeesus merkitsee. Niin nytkin:

Siksi Jeesus jatkoi: Totisesti, totisesti: minä olen lampaiden portti. Ne, jotka ovat tulleet ennen minua, ovat kaikki olleet varkaita ja rosvoja, eivätkä lampaat ole kuunnelleet heitä. Minä olen portti. Se, joka tulee sisään minun kauttani, pelastuu. Hän voi vapaasti tulla ja mennä, ja hän löytää laitumen. Varas tulee vain varastamaan, tappamaan ja tuhoamaan. Minä olen tullut antamaan elämän, yltäkyläisen elämän. (Joh. 10:7-10)

Nyt vertauksen logiikka muuttaa hieman muotoaan. Jeesus ei olekaan pelkästään lammasten paimen, hän on myös lammasten portti. Se tarkoittaa, että vain Jeesuksen kautta ihminen pääsee sisään elämään, yltäkyläiseen elämään Luojansa yhteydessä. Se ei tietenkään tarkoita aineellista rikkautta ja yltäkyläisyyttä. Vaan se merkitsee sitä, että ihmisellä on Jeesuksessa valtava

hengellinen rikkaus. Hän saa olla Jumalan rakkauden ja huolenpidon kohde, hän saa sydämessään olla yhteydessä Jumalaan ja saa olla varma siitä, että Jumala antaa hänen syntinsä anteeksi ja johdattaa häntä hänen elämässään. Hän saa elämälleen merkityksen ja voi alkaa käyttää sitä lähimmäisensä rakastamiseen ja Luojansa kiittämiseen. Ihmiselle se on samaa kuin lampaalle yltäkülläinen laidun, jossa saa vapaasti käyskennellä.

Kukaan muu henkinen tai hengellinen opettaja kuin Jeesus ei voi olla portti tällaiseen elämään. Monet ovat kuitenkin yrittäneet olla sellaisia lopullisen jumalayhteyden ja harmonian tuojia. Mutta he eivät ole pystyneet siihen. Heidän opetuksensa ei ole kyennyt, eikä kykene tyydyttämään ihmisten hengellistä janoa ja nälkää. Koska he kuitenkin uskottelevat siihen kykenevänsä, he ovat varkaita ja rosvoja. He eivät auta lampaita, vaan tuhoavat heidät. Heidän neuvonsa ei vie elämään Jumalan yhteydessä, vaan se vie entistä syvemmälle eksyksiin, vaikka alussa saattaa muulta näyttääkin.

Miksi sitten Jeesus voi olla ainoa portti? Siksi, että yksin hänessä Jumala itse on syntynyt ihmiseksi. Hänessä koko todellisuuden luonut jumalallinen Järki eli Sana eli Logos on tullut tasollemme, tavoitettavaksemme. Tästähän Johanneksen evenkeliumin alussa sanottiin näin:

Alussa oli Sana. Sana oli Jumalan luona, ja Sana oli Jumala. Jo alussa Sana oli Jumalan luona. Kaikki syntyi Sanan voimalla. Mikään, mikä on syntynyt, ei ole syntynyt ilman häntä. Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten valo. Valo loistaa pimeydessä, pimeys ei ole saanut sitä valtaansa (Joh. 1:1-5)

Siksi kukaan muu kuin hän ei voi tietää, mitä ihminen, Jumalalle niin kallisarvoinen luomus, tarvitsee elääkseen täyttä elämää.

Hyvä paimen ja palkkarengit

"Minä olen hyvä paimen, oikea paimen, joka panee henkensä alttiiksi lampaiden puolesta. Palkkarengit ei ole oikea paimen eivätkä lampaat hänen omiaan, ja niinpä hän nähdessään suden tulevan jättää lauman ja pakenee. Susi saa lampaat saaliikseen ja hajottaa lauman, koska palkkapaimen ei välitä lampaista. " (Joh. 10:11-13)

Jeesuksessa Jumala ei ole ainoastaan tullut tänne alas, meidän luoksemme. Hän on sen lisäksi kuollut meidän puolestamme. Hän uhmasi sutta eli syntiä ja kuolemaa, jotka olisivat muuten syöneet meidät eli Jumalan hänelle antamat lampaat. Hän asettui taisteluun sutta vastaan, ja taisteli katkeraan loppuun saakka. Hän menetti taistelussa henkensä, mutta sai myös suden tuhottua; eli: hänet ristiinnaulittiin, mutta siinä samalla meidän syntimme ja eromme Jumalasta voitettiin ja tuhottiin. Sen merkiksi Jumala herätti hänet kuolleista.

Kukaan muu ei ole tehnyt tuollaista kuin Jeesus. Siksi kaikki muut paimenet ovat hänen suhteensa palkkalaisia, eivät lampaiden oikea paimen.

Olemmeko mekin kirkon papit palkkapaimenia, jotka pakenevat sutta eivätkä välitä lampaista?

Eräässä mielessä olemme. Ei meidän voimamme eikä rohkeutemme eikä rakkautemme riitä voittamaan sutta eli syntiä, perkelettä ja kuolemaa. Me emme kykene pelastamaan ketään seurakuntalaista niiden vallasta. Siksi kenekään ihmisen ei pidä hengellisessä elämässään ripustautua kehenkään hengelliseen johtajaan, ei kehenkään, oli tämä miten hyvä tahansa. Joka ripustautuu, hän joutuu pettymään. Ainoa oikea hyvä paimen on Jeesus itse.

Mutta toisaalta, ei se, että pappi saa seurakuntatyöstä palkkansa, ei se välttämättä tee hänestä vääränlaista palkkapaimenta. Sanoihan Jeesuksen apostoli Paavalikin, että evankeliumin julistajan tulee saada evankeliumista elantonsa, jotta hän kykenisi kokoaan omistautumaan evankeliumille eikä hänen tarvitsi muuten huolehtia toimeentulostaan.

Olennaista on se, mitä pappi ihmisille opettaa. Ja miten hän opettaa. Jos hän opettaa oikeaa evankeliumia Jeesuksesta, ei hän silloin ole vääränlainen palkkapaimen tai rosvo. Hän voi olla oikean hyvän paimenen paimenkoira, joka haukullaan houkuttelee tai pelottelee paimenia sen oikean paimenen, Jeesuksen seuraan.

Tämä kohta on kyllä varoitus meille papeille. Meidän pitää olla rohkeita. Me emme saa peloissamme mielistellä yleistä mielipidettä, jotta meidät hyväksyttäisiin. Joka niin tekee, se on sellainen palkkapaimenkoira, joka pakenee nähdessään suden tulevan ja jättää lauman sen raadeltavaksi. Oikea palkkapaimenkoira pysyttelee hyvän paimenen luona eikä pakene, vaan räkyttää sudelle ja yrittää pitää sen loitolla, vaikka tietääkin, että yksin Hyvä Paimen voi suojella lauman suden hampailta.

"Minä olen hyvä paimen. Minä tunnen lampaani ja ne tuntevat minut, niin kuin Isä tuntee minut ja minä Isän. Minä panen henkeni alttiiksi lampaiden puolesta. (Joh. 10:15)

Uskossa on kyse suhteesta Jeesukseen. Siksi hän sanoo tässä: "Minä tunnen lampaani ja ne tuntevat minut."

Usko ei siis ole pelkästään uskomista joihinkin väitteisiin. On se toki sitäkin. Uskossa me luotamme siihen, että Jumala on luonut maailman, että hän on lähettänyt Jeesuksen maailmaan, että Jeesus on syntynyt neitsyt Mariasta, että hän on kuollut puolestani, että Jumala on herättänyt hänet kuolleista, jne. Mutta näihin asioihin uskomisen ja luottamisen ideana on se, että niissä Jumala on tehynyt meille tiettäväksi, kuka Jeesus on. Siksi usko on, niin kuin seppä Högman aikoinaan sanoi Paavo Ruotsalaiselle, usko on "Kristuksen sisällistä tuntemista".

Se ei tarkoita, että uskossa olisi aina tunteita. Eikä sitä, että usko olisi aina vahvaa ja selvää. Ei lammaskaan tunne paimentaan aina kovin selkeästi, eikä suinkaan kaikkia asioita hänestä. Se, miten lammas tuntee paimenensa, on kyllä hyvin rajallista. Ei lammas esimerkiksi tiedä paimenen lempiruokia eikä sitä, miten hän aikansa talossaan käyttää. Mutta silti, koska lammas luottaa

paimeneensa ja kokee hänen huolenpitoaan ja hyvyyttään, lammas rakastaa paimentaan. Sydämessään se tuntee paimenen uskollisuuden ja hyvyyden.

Näin on myös kristityn ja Kristuksen välillä. Tai ei tietysti nyt ihan samalla tavalla. Lampaaseen nähden meillä on se etu, että meillä on Raamattu, josta voimme lukea, millainen Jumala on ja mitä hän ajattelee meistä. Voimme lukea, kuka Jeesus on ja miten hän suhtautui ihmisiin maan päällä vaeltaessaan. Samanlainen hän on nykyisinkin.

Jeesus sanoo hyvin vahvasti siitä, että miten ihminen voi tuntea hänet. Se on verrattavissa siihen, miten hän tuntee Isän Jumalan. ”Minä tunnen lampaani ja ne tuntevat minut, niin kuin Isä tuntee minut ja minä Isän.” Usko on siis äärimmäisen vahva, jopa mystinen asia, jossa saatava jumalantuntemus on jopa jotenkin samanlaista kuin Pyhän Kolminaisuuden sisäinen tunto ja rakkaus, jolla Isä tuntee Pojan ja rakastaa Poikaa ja Poika tuntee Isän ja rakastaa Isää.

Tämä on niin ihmeellistä ja vahvasti sanottu, ettei siitä osaa oikein sanoa mitään. Mutta sen voi sanoa, että tämän kohdan perusteella usko Jeesukseen ei todellakaan ole vain jokin ”inhimillinen jumalakuva”, jollaisen me itse itsellemme rakennamme. Ei, vaan jollain ihmeellisellä tavalla Jeesukseen uskominen tavoittaa Jumalan itsensä.

Olellaisinta on kuitenkin se, että Jeesus sanoo ensiksi: ”Minä tunnen lampaani.” Vasta sen jälkeen hän sanoo: ”ja ne tuntevat minut.”

Tämä on erittäin lohdullista. Vaikka sinä tunnet Jeesusta vasta hyvin vähän, hän kuitenkin tuntee sinut. Hän tietää, kuka olet, mitä sinulle kuuluu, mitä pelkää, mitä kaipaat. Ja ennen kaikkea hän tietää sen, mikä on sinulle hyväksi.

Tärkeintä tässä Jeesuksen jumalallisessa kyvyssä tuntea sinut on *rakkaus*. Se on Jumalan olemus, ja Jeesus on Jumalan Poika. Hänestä Raamattu sanoo: ”Jumala on rakkaus”. Jumala on rakkaus niin täydellisellä tavalla, että hän on valmis kuolemaan ihmisten puolesta. Sen hän teki Jeesuksessa.